

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД

«ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ»

ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЗАГАЛЬНОЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»

Тамара ГУБАНОВА

«26» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Медичне право»

для здобувачів освіти

галузь знань	08 Право
спеціальність	081 Право
освітньо-професійний ступень	фаховий молодший бакалавр
освітньо-професійна програма	Право

вид дисципліни **Нормативна (ОК 30)**

Форма навчання	Денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	сьомий
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	іспит

Викладач: Бабич Я.С.

Затверджено: На 2023 /2024 н.р. Протокол педагогічної ради № 8 від 24.08.2023 р.

Пролонговано: На 202 /202 н.р. Протокол педагогічної ради № від . .202 р.

КИЇВ – 2023

Розробник: Бабич Яна Сергіївна

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова циклової комісії загальноюридичних дисциплін

_____ (Андрій Гавловський
(підпис))

Протокол № 8 від «21» серпня 2023 р.

Схвалено науково - методичною комісією ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»

Протокол № 8 від «21» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії
_____ (Тетяна Мулянова)
(підпис)

ВСТУП

1. Мета дисципліни – ознайомити здобувачів фахової передвищої освіти із правовими засадами організації охорони здоров'я та надання медичної допомоги (медичних послуг), з проблемами правового регулювання здійснення медичної діяльності, а також з наявними підходами і правовими засобами, що використовуються для їх вирішення; вироблення у здобувачів вищої освіти навичок, необхідних для захисту прав пацієнтів, медичних працівників та закладів охорони здоров'я, а також для здійснення юридичного супроводження медичної діяльності.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. *Знати* конституційні засади охорони здоров'я; особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи, пов'язані з охороною здоров'я та наданням медичної допомоги (медичних послуг); види юридичної відповідальності за правопорушення, що вчинюються у сфері охорони здоров'я.

2. *Вміти* аналізувати норми чинного законодавства України, що належать до різних галузей права (конституційного, адміністративного, цивільного, кримінального тощо), за допомогою яких регулюються відносини у сфері охорони здоров'я та надання медичної допомоги (медичних послуг).

3. *Володіти елементарними навичками* з підготовки проектів звернень, скарг, позовних заяв з урахуванням особливостей практичної ситуації та за допомогою правових методів розв'язувати спори, що виникають у сфері охорони здоров'я.

3. Анотація навчальної дисципліни

Форми викладання та методи навчання спрямовані на вивчення правової природи медичного права, «серцевину» якого становлять відносини «лікар-пацієнт», ознайомлення здобувачів фахової передвищої освіти з основними поняттями, джерелами та інститутами медичного права. Важлива роль відведена розгляду права людини у сфері охорони здоров'я. Начальна дисципліна також дозволить здобувачам отримати уявлення про тенденції, сучасні виклики і перспективи правового регулювання організації охорони здоров'я та надання медичної допомоги (медичних послуг), які зумовлені глобалізаційними та євроінтеграційними процесами та / або пов'язані з розпочатою в Україні медичною реформою. Пріоритетними для висвітлення у рамках навчальної дисципліни «Медичне право» визначено такі питання: юридична регламентація охорони здоров'я в Україні, суб'єкти медичних правовідносин, медична допомога та медичне обслуговування, договір про надання медичних послуг, лікарська таємниця, добровільна інформована згода пацієнта, правове регулювання проведення медичних експертиз, правове регулювання трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини, правове регулювання надання психіатричної допомоги, правове регулювання репродуктивних технологій, правове регулювання проведення медичних експериментів, правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги, ятрогенна патологія та її медико-правове значення, інформаційні інноваційні технології у сфері медичного обслуговування, законодавче забезпечення паліативної і хоспісної допомоги в Україні, донорство крові та її компонентів, правове регулювання відносин щодо створення та використання біобанків в Україні та ЄС, медичне страхування, правові проблеми застосування новітніх технологій у сфері охорони здоров'я.

4. **Завдання дисципліни** спрямовані на досягнення здобувачем фахової передвищої освіти таких компетентностей як:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу щодо понять з теорії медичного права як частини правової науки;

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями з теорії права, міжнародно-правових актів та актів чинного законодавства України у сфері охорони здоров'я та надання медичної допомоги (медичних послуг);

- здатність виявляти повагу до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи у питаннях, пов'язаних з охороною здоров'я;

- здатність володіти знаннями та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського Суду з прав людини у правозастосовній діяльності системи охорони здоров'я в Україні;

- здатність володіти знаннями і розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального та процесуального права при розв'язанні спірних питань, які виникають у відносинах між пацієнтами і закладами охорони здоров'я та / або медичними працівниками.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини та охорони здоров'я, чинне законодавство України про охорону здоров'я, понятійно-категоріальний апарат у галузі медичного права, права й обов'язки суб'єктів медичних правовідносин, механізми й процедури захисту прав людини у сфері охорони здоров'я, види й підстави юридичної відповідальності у сфері охорони здоров'я, юридичну практику в галузі медичного права, у тому числі Європейського суду з прав людини, включаючи певні знання сучасних досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності	лекція, семінарське заняття, самостійна робота здобувача освіти	опитування в усній формі, дискусія доповнення до усної відповіді, підсумкова (модульна) контрольна робота	20%
1.2	Критично осмислювати правові проблеми організації охорони здоров'я та надання медичної допомоги, мати уявлення про напрями їх вирішення	лекція, семінарське заняття, самостійна робота здобувача	опитування в усній формі, дискусія доповнення до усної відповіді, виконання тематичної	20%

		<i>освіти</i>	<i>наукової доповіді, презентація матеріалів тематичної наукової доповіді</i>	
2.1	<i>Уміти</i> розв'язувати складні завдання і вирішувати правові проблеми, що виникають у діяльності медичних закладів, в умовах наявності численних прогалин і суперечностей у законодавстві, що регулює відносини у сфері охорони здоров'я, а також недосконалості правозастосовної практики	<i>семінарське заняття, самостійна робота здобувача освіти</i>	<i>опитування в усній формі, дискусія доповнення до усної відповіді, розв'язання казусів</i>	10%
3.1	<i>Уміти</i> чітко і недвозначно доносити власні висновки, пропозиції та рекомендації щодо удосконалення законодавства України у сфері охорони здоров'я, практики його застосування, удосконалення публічного адміністрування у галузі охорони здоров'я, а також удосконалення діяльності закладів охорони здоров'я з метою забезпечення дотримання вимог законодавства України, до фахівців у галузі права, управління і охорони здоров'я, а також до нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	<i>семінарське заняття, самостійна робота здобувача освіти</i>	<i>опитування в усній формі, дискусія доповнення до усної відповіді, розв'язання казусів</i>	20%
3.2	<i>Здатність</i> ефективно формувати комунікаційну стратегію у процесі виявлення проблем правового регулювання відносин у сфері охорони здоров'я, виявляти та вирішувати правові ситуації, пов'язані з охороною здоров'я, здійснення медичної діяльності, реалізацією прав пацієнта та медичного працівника	<i>семінарське заняття, самостійна робота здобувача освіти</i>	<i>опитування в усній формі, дискусія доповнення до усної відповіді, розв'язання казусів</i>	20%
4.3	<i>Демонструвати здатність</i> до подальшого навчання,	<i>семінарське заняття,</i>	<i>опитування в усній формі, дискусія</i>	10%

	яке значною мірою є автономним та самостійним	самостійна робота здобувача освіти	доповнення до усної відповіді, розв'язання казусів	
--	---	------------------------------------	--	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	2.1	3.1	3.2	4.3
РН1. Усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.		+		+		+
РН2. Демонструвати повагу до моральних, культурних, наукових цінностей і примножувати досягнення суспільства.	+	+		+	+	
РН3. Здійснювати вчинки відповідально та свідомо на основі етичних міркувань.		+	+		+	
РН4. Демонструвати навички письмової та усної професійної комунікації державною мовою, правильно вживати правничу термінологію.	+		+		+	
РН6. Використовувати знання сучасних інформаційних та комунікативних технологій для вирішення професійних задач.	+	+	+			
РН7. Використовувати навички пошуку, оброблення аналізу інформації у професійній діяльності.		+		+		+
РН8. Мати навички здійснення професійної діяльності самостійно і в команді.	+	+		+	+	
РН11. Практикувати знання основних засад та інститутів фундаментальних галузей права національної правової системи.		+	+		+	
РН13. Надавати консультації з правових питань заради охорони та захисту прав.	+		+		+	
РН14. Складати документи правового характеру.	+	+	+			
РН15. Аналізувати правові проблеми, приймати обґрунтовані рішення та формувати правові висновки.		+		+		+
РН16. Підвищувати рівень індивідуальної професійної підготовки.	+	+		+	+	
РН17. Аналізувати явища та процеси на основі застосування теоретичних знань і прикладних навичок щодо здійснення професійної діяльності.		+		+		+
РН18. Демонструвати вміння планувати та контролювати професійну діяльність.	+	+		+	+	
РН19. Демонструвати необхідні знання та розуміння суті та		+	+		+	

змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права;						
РН20. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;	+		+		+	
РН21. Самостійно готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях;		+		+		+
РН22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання	+	+		+	+	

7. Схема формування оцінки.

Максимальна підсумкова оцінка за цю навчальну дисципліну становить 100 балів, з яких максимальна кількість балів за підсумками поточного оцінювання становить 40 балів, за результатами підсумкового оцінювання – 60 балів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується шляхом додавання кількості балів, отриманих за результатами поточного оцінювання, та кількості балів, отриманих за підсумковою формою контролю залік; для успішного завершення вивчення дисципліни сума таких балів не може бути меншою ніж 60 балів.

7.1 Форми оцінювання

7.1.1. Форми поточного оцінювання:

- 1) опитування в усній формі, дискусія – від 1 до 3 балів за семінарське заняття;
- 2) доповнення до усної відповіді – від 1 до 3 балів за семінарське заняття;
- 3) вирішення задачі (казусу) – від 1 до 3 балів;
- 4) виконання тематичної наукової доповіді – від 2 до 5 балів;
- 5) презентація матеріалів тематичної наукової доповіді – від 1 до 5 балів;
- 6) підсумкова (модульна) контрольна робота – від 1 до 5 балів.

7.1.2. Форма підсумкового оцінювання: залік.

Іспит проводиться у формі письмової роботи, яка включає виконання тестових завдань. Максимальна кількість балів, які здобувач фахової передвищої освіти освіти може одержати за виконання залікової роботи, становить 60 балів.

Перескладання результатів підсумкового оцінювання з метою покращення одержаної позитивної оцінки не допускається.

7.1.3. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за відповідними формами оцінювання.

Опитування в усній формі:

3 бали – здобувач фахової передвищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу.

2 бали – здобувач фахової передвищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

1 бал – здобувач фахової передвищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

Доповнення до усної відповіді:

3 бали – отримують здобувачі фахової передвищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, навели власні аргументи щодо основних положень даної теми.

2,5 балів – отримують здобувачі фахової передвищої освіти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що значно доповнює зміст виступу, поглиблює знання з даної теми та висловили власну думку.

2 бали – отримують здобувачі фахової передвищої освіти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що несуттєво доповнює зміст виступу і стосується другорядних питань виступу.

1 бал – отримують здобувачі фахової передвищої освіти, які виклали із суттєвими помилками матеріал з обговорюваної теми і загально доповнили зміст виступу.

Вирішення казусу:

3 бали – здобувачем фахової передвищої освіти в повному обсязі і самостійно опрацьовані всі питання казусу, аргументовано і послідовно пояснено правильне вирішення казусу, використані матеріали судової практики і є посилання на норми чинного законодавства України, виокремлені всі юридично значущі факти і сформульовані обґрунтовані правові висновки.

2,5 балів – здобувачем фахової передвищої освіти в повному обсязі і самостійно опрацьовані всі питання казусу, аргументовано і послідовно пояснено правильне вирішення казусу, є посилання на норми чинного законодавства України, виокремлені всі юридично значущі факти і сформульовані обґрунтовані правові висновки.

2 бали – здобувачем фахової передвищої освіти самостійно опрацьовані майже всі питання казусу, аргументовано і послідовно пояснена думка здобувача освіти на частково правильне вирішення казусу, є посилання на норми чинного законодавства України, виокремлені майже всі юридично значущі факти і сформульовані обґрунтовані правові висновки.

1 бал – здобувачем фахової передвищої освіти питання казусу опрацьовані частково, недостатньо повно аргументовано і послідовно пояснена думка студента на вирішення казусу, є посилання на норми чинного законодавства України, окремі правові висновки здобувача освіти за казусом є помилковими та/або недостатньо обґрунтованими.

Тематичні наукові доповіді:

4-5 балів – здобувач фахової передвищої освіти правильно використовує в роботі правничу термінологію; вільно володіє державною мовою; провів збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з різних джерел, в тому числі використовуючи доступні інформаційні технології і бази даних, та провів інтегрований аналіз цих матеріалів, виокремив юридично значущі факти і сформулював обґрунтовані правові висновки.

3 бали – здобувач фахової передвищої освіти правильно вживає правничу термінологію; вільно володіє державною мовою; провів збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з різних джерел, в тому числі використовуючи доступні інформаційні технології і бази даних, та провів інтегрований аналіз цих матеріалів, виокремив юридично значущі факти і сформулював обґрунтовані правові висновки; є поодинокі недоліки в оформленні використаних джерел та/або послідовності викладу матеріалу.

2 бали – у доповіді/наукової роботи є неточності у вживанні здобувачем вищої освіти правничої термінології; вільно володіє державною мовою; провів частковий збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з різних джерел, в тому числі

використовуючи доступні інформаційні технології і бази даних, та провів фрагментарний аналіз цих матеріалів, частково виокремив юридично значущі факти і сформулював правові висновки, які не достатньо обґрунтовані чи носять загальновідомий характер.

Презентація матеріалів тематичної наукової доповіді:

5 балів – здобувач фахової передвищої освіти правильно використовує в роботі матеріали тематичної доповіді, зокрема: унаочнює матеріали, що презентуються; підвищує доступність, оперативність і об'єктивність оцінювання результатів наукового дослідження; сприяє розвитку продуктивних, творчих функцій мислення споживачів інформації, формуванню операційного стилю мислення.

3 бали – здобувач фахової передвищої освіти правильно використовує в роботі матеріали тематичної доповіді, зокрема: унаочнює матеріали, що презентуються; підвищує оперативність і об'єктивність оцінювання результатів наукового дослідження; допомагає полегшити розуміння і запам'ятовування матеріалу; є поодинокі недоліки у послідовності викладення матеріалів у презентаціях.

1 бал – у презентації матеріалів тематичної наукової доповіді є неточності у повноті та послідовності викладення матеріалів; розміщено велику кількість відомостей, графічних зображень та анімаційних ефектів, які лише відвертають увагу слухачів від змісту.

Роботи, що не відповідають описаним вище критеріям – оцінюються в 0 балів.

Підсумкова (модульна) контрольна робота:

4-5 балів – здобувач фахової передвищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; вільно, самостійно та аргументовано його викладає; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних та практичних питань; обґрунтовано формулює свою думку.

2-3 бали – здобувач фахової передвищої освіти в майже повному обсязі володіє навчальним матеріалом; вільно, самостійно та аргументовано його викладає; в цілому глибоко та достатньо всебічно розкриває зміст теоретичних та практичних питань. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

1 бал – здобувач фахової передвищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом; викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

Роботи, що не відповідають описаним вище критеріям – оцінюються в 0 балів.

Залік–відбувається у формі тестування з 60 питань, де кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

7.2 Організація оцінювання:

Мінімальний бал, який має бути отриманий здобувачем фахової передвищої освіти за відповідними формами оцінювання протягом семестру, складає 24 бали. Максимальний бал, який може бути отриманий здобувачем фахової передвищої освіти за підсумком навчання протягом семестру, складає 40 балів. Передбачені форми семестрового оцінювання сумарно не можуть перевищувати 40 балів.

Види поточного контролю обираються викладачем, який веде семінарські заняття, за погодженням з лектором та у відповідності з даною програмою.

При поточному контролі під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований здобувачем фахової передвищої освіти у відповіді, активність при обговоренні питань семінарського заняття, систематичність роботи на заняттях, результати виконання домашніх завдань.

Викладач, який проводить семінарські заняття, виставляє у визначений термін кількість набраних з поточного контролю балів і заносить їх у відповідні документи

обліку успішності здобувачів освіти. У випадку відсутності здобувача освіти на семінарському занятті з поважних причин, він може відпрацювати пропущене заняття в позааудиторний час (час консультацій викладача), шляхом усного опитування, тестування, підготовки наукової доповіді. За результатами відпрацювання пропущеного заняття з поважних причин викладачем нараховуються бали. За невідпрацьовані заняття бали не нараховуються.

Дисципліна викладається протягом одного семестру.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських / практичних занять

№ n/n	Назва теми*	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостій на робота
Змістовий модуль 1. Загальні положення медичного права.				
1.	Тема 1 Поняття і система медичного права.	2	2	4
2.	Тема 2. Суб'єкти медичних правовідносин	4	1	4
3.	Тема 3. Юридична регламентація охорони здоров'я в Україні.	2	1	4
4.	Тема 4. Міжнародні стандарти у сфері охорони здоров'я	2	1	4
5.	Тема 5. Система прав людини у сфері охорони здоров'я	4	1	4
	<i>Тестове контрольне опитування</i>			
	Всього по змістовному модулю 1	14	6	20
Змістовий модуль 2. Правове регулювання здійснення медичної діяльності.				
6.	Тема 6. Медична допомога та медичне обслуговування: поняття та особливості	2	1	4
7.	Тема 7. Договір про надання медичних послуг	2	1	4
8.	Тема 8. Лікарська таємниця	1	1	4
9.	Тема 9. Добровільна інформована згода пацієнта	1	-	4
10.	Тема 10 Правове регулювання проведення медичних експертиз	1	-	4
11.	Тема 11. Правове регулювання трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини	1	-	4

12.	Тема 12. Правове регулювання надання психіатричної допомоги	1	1	2
13.	Тема 13. Правове регулювання репродуктивних технологій	1	1	2
14.	Тема 14. Правове регулювання проведення медичних експериментів	1	1	2
15.	Тема 15. Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги	1	1	2
16.	Тема 16. Ятрогенна патологія та її медико-правове значення	1	1	2
17.	Тема 17. Інформаційні інноваційні технології у сфері медичного обслуговування	1	-	2
18.	Тема 18. Законодавче забезпечення паліативної і хоспісної допомоги в Україні	1	1	2
19.	Тема 19. Правова регламентація косметологічних послуг	1	-	2
20.	Тема 20. Донорство крові та її компонентів	1	1	2
21.	Тема 21. Правове регулювання відносин щодо створення та використання біобанків в Україні та ЄС	1	1	2
22.	Тема 22. Медичне страхування	1	-	2
23.	Тема 23. Правові проблеми застосування новітніх технологій у сфері охорони здоров'я	1	1	2
	Контрольна робота			
	Всього по змістовному модулю 2	20	12	48
	ВСЬОГО	34	18	68

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекцій – **34 год.**

Семінарів **18 год.**

Самостійна робота - **68 год.**

9. Питання для самостійної роботи.

1. Історичний розвиток медичного права
2. Поняття медичного права
3. Предмет і метод медичного права
4. Принципи та функції медичного права України
5. Система і джерела медичного права
6. Нормативне регулювання впровадження медичної реформи в Україні.
7. Нова модель фінансування системи охорони здоров'я в умовах реформи.
8. Реформа первинної медичної допомоги.
9. Реформа вторинної і третинної медичної допомоги.
10. Програми державних гарантій медичного обслуговування населення.
11. Медичні правовідносини: поняття, ознаки, склад.
12. Класифікація медичних правовідносин.

13. Суб'єкти медичних правовідносин.
14. Підстави виникнення та припинення медичних правовідносин.
15. Суб'єкти, які наділені владними повноваженнями.
16. Суб'єкти, які не наділені владними повноваженнями.
17. Правова природа медичної допомоги та медичної послуги.
18. Підстави зобов'язань з надання медичної допомоги.
19. Правове забезпечення вакцинації населення.
20. Право на зайняття народною медициною (цілительством).
21. Поняття договору про надання медичних послуг.
22. Класифікація договорів у медичній сфері.
23. Юридична природа та особливості зобов'язань з надання медичних послуг
24. Елементи договору про надання медичних послуг.
25. Поняття інформаційної згоди щодо надання медичної допомоги.
26. Правові та організаційні основи забезпечення громадян психіатричною допомогою.
27. Види і порядок надання психіатричної допомоги.
28. Забезпечення права осіб при наданні психіатричної допомоги.
29. Поняття та види допоміжних репродуктивних технологій.
30. Проблеми штучного запліднення і сурогатного материнства.
31. Правове регулювання медичної генетики.
32. Поняття ятрогенії та причини їх виникнення.
33. Правові засади ятрогенії: досвід Великобританії, США, Нової Зеландії та України.
34. Ключові правові проблеми ятрогенії і пошук шляхів їх вирішення.
35. Поняття дефектів надання медичної допомоги.
36. Поняття, ознаки та класифікація лікарських помилок.
37. Проведення експертизи дефектів надання медичної допомоги.
38. Клініко-анатомічний аналіз лікарських помилок.
39. Інформаційні інноваційні технології у сфері медичного обслуговування.
40. Поняття і принципи паліативної допомоги.
41. Нормативно-правове регулювання паліативної допомоги в Україні.
42. Порядок організації надання паліативної допомоги в Україні.
43. Сучасний стан забезпечення паліативною та хоспісною допомогою пацієнтів в Україні.
44. Міжнародно-правові стандарти у сфері надання паліативної допомоги.
45. Поняття косметології та косметологічних послуг.
46. Принципи, форми і методи правового регулювання ринку косметологічних послуг.
47. Медичний туризм: можливості і реальність.
48. Історія донорства крові.
49. Поняття донорської крові та компонентів крові.
50. Сучасний стан нормативно-правового регулювання донорства крові та компонентів крові.
51. Юридична відповідальність у сфері донорства крові за чинним законодавством України.
52. Поняття та види медичного страхування.
53. Правове регулювання відносин щодо створення та використання біобанків в Україні та ЄС.
54. Перспективи розвитку сфери охорони здоров'я України в контексті використання нових інформаційних технологій.

10. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Медичне право: підруч./за заг. ред. С.Б. Булеци; М.В. Менджул. – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. – 720 с. URL : https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/medychne-pravo-2021.pdf
2. Грін О.О. Основи медичного права. Альбом-схем:навч.посіб.-Ужгород,2020.-377 с. URL : https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Medychne-pravo.pdf
3. Миронов А.Г. Адміністративно-правове забезпечення державного контролю у сфері охорони здоров'я:дисертація.-Запоріжжя,2020.-188с. URL : https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Mironov.pdf
4. Книш С.В. Адміністративно-правові відносини у сфері охорони здоров'я в Україні: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Тернопіль, 2019. 36 с.
5. Литвин Н.А., Максимович М.І. Актуальні проблеми доступу до медицини під час воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 9. С. 330-332. http://lsej.org.ua/9_2022/80.pdf
6. Литвин Н.А., Гавриш А.С. Проблемні аспекти нормативно-правового закріплення прав неповнолітніх у сфері охорони здоров'я в Україні. *Європейські перспективи*. 2022. № 3. С. 140–148. https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2022-3/EP_2022_3_140.pdf
7. Литвин Н.А., Громик В.С. Актуальні питання правового регулювання надання медичної допомоги в період дії воєнного стану в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 10. С. 411-414. http://lsej.org.ua/10_2022/100.pdf
8. Литвин Н.А., Березюк А.В. Правове регулювання здійснення медичної діяльності українськими медичними працівниками за кордоном та іноземними медиками в Україні в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 10. С. 389-392. http://lsej.org.ua/10_2022/94.pdf
9. Логвиненко Б.О. Публічне адміністрування сфери охорони здоров'я в Україні: теорія і практика: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2018. 43 с.
10. Медичне право : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук. проф. С.Б. Булеци; д-ра юрид. наук, доц. М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. 720 с.
11. Муляр Г.В. Адміністративно-правове забезпечення реалізації права на охорону здоров'я: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2020. 547 с.
12. Руснак Л.М. Адміністративно-правове забезпечення права на охорону здоров'я в Україні: автореф. дис. .... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2016. 22 с.
13. Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І.Я. Медичне право України: Підручник / За заг. ред. д.ю.н., проф. С.Г. Стеценка. К.: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. 507 с.
14. Сучасне українське медичне право: Монографія / За заг. ред. С.Г. Стеценка. К.: Атіка, 2010. 496 с.
15. Чеховська І.В. Медичне право України : навчальн. посіб. / І. В. Чеховська. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. – 480 с.
16. Nataliia A. Lytvyn, Anatolii I. Berlach, Nataliia M. Kovalko, Alla A. Melnyk, Hanna V. Berlach. Legal regulation of the state financial guarantees of medical services for the population: domestic and international experience. *International Journal of Health Governance* IJHG-01-2022-0008_proof ▪ 21 June 2022 <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/IJHG-01-2022-0008/full/html>

Додаткова:

1. Антонов С.В. Договір про надання платник медичних послуг: від укладання до виконання. *Управління закладом охорони здоров'я*. № 3. 2007.
2. Воробйова Н. Правове регулювання психіатричної допомоги: навчальний посібник для вузів. К.: Юстиніан, 2010. 208 с.

3. Литвин Н.А., Артеменко О.В. Забезпечення населення публічно-медичними послугами як гарантія реалізації конституційного права на охорону здоров'я. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 3. С. 157-159.

4. Литвин Н.А., Артеменко О.В. Захист прав людини на охорону здоров'я в умовах пандемії COVID-19 з урахуванням гендерної складової. *Право.иа*. 2021, № 1. С. 42-48.

5. Литвин Н.А., Князька Л.А. Актуальні питання реалізації прав пацієнтів, яким надається медична допомога. *Малий і середній бізнес* (Право, державо, економіка). Економіко-правовий науково-практичний журнал. 2017. № 3-4(70-71). С. 55-60.

6. Майданик Р.А. Медичне право в системі права України: Навчально-практичний посібник. К.: Алерта, 2013. 32 с.

7. Майданик Р.А. Репродуктивні права. Сурогатне материнство: Навчально-практичний посібник. К.: Алерта, 2013. 48 с.

8. Пашков В.М. Проблеми правового регулювання відносин у сфері охорони здоров'я (господарсько-правовий контекст). К.: МОРІОН, 2009. 448 с.

9. Сенюта І.Я. Медичне право: право людини на охорону здоров'я: Монографія. Львів: Астролябія, 2007. 224 с.

10. Стеценко С.Г. Медичне право України (правові засади трансплантації органів і тканин людини): монографія. К.: Атіка, 2013. 144 с.

11. Сьогодення і біоетика / [ред. колегія: Ю.І. Кундієв (відп. ред.) та ін.]. – К.: ВД «Авіцена», 2011. 400 с.

12. Турак Й.А. Етичні та правові засади медичного втручання: З погляду лікаря-практика. Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття»», 2002. 225 с.

13. Чеботарьова Г.В. Кримінально-правова охорона правопорядку у сфері медичної діяльності: монографія. К.: КНТ, 2011. 616 с.

14. Шевчук Н.В. Адміністративно-правове регулювання організації охорони здоров'я на регіональному рівні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2015. 20 с.

15. Hrevtsova, Radmyla, "Access of Elderly People to Affordable Healthcare: Problems and Solutions (A View from a Newly Independent State)," *European Journal of Health Law*, 19-2 (2012): 157-176.

16. Roy G. Beran (Ed.), *Legal and Forensic Medicine*" in 3 volumes, Berlin Heidelberg: Springer-Verlag, 2013.

17. W Wattad, Mohammed S. & Hrevtsova, Radmyla Yu., "Reflections on International Medical Law," *The International Journal "Medicine and Law"* (2011) 30 (4): 449-460.

18. Sarana S.V., Fast O.O., Sydorenko V.V., Oliinyk O.O., Lytvyn N.A. Specific features of taxation in Ukraine for operations on the supply of health care services. *Georgian medical news*. No 11 (296) 2019. P. 160-165.

10. Нормативно-правові джерела:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 .

3. Цивільний кодекс України: кодекс України, Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: кодекс України, Закон України від 07.12.1984 року № 8073-Х <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> .

5. Кодекс законів про працю України: кодекс України, Закон України від 10.12.1971 року № 322- VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> .

6. Сімейний кодекс України: кодекс України, Закон України від 10.01.2002 № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - № 21-22.
7. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> .
8. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2168-19> .
9. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 року № 1023-XII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> .
10. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 року № 222-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19> .
11. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. № 267 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-п> .
12. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 285 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285-2016-п> .